

**በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ
በፌዴራል ፍርድ ቤቶች
የፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት**

**የ2014 በጀት ዓመት ሂሳብ
አዲት ሪፖርት**

**መጋቢት/2015
አዲስ አበባ**

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ
የፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት
የ2014 በጀት ዓመት ሂሳብ አዲት ሪፖርት

የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት የተመደበለትን የመደበኛ በጀት ለታቀደለት ዓላማ ማዋሉን፤ እንዲሁም ሂሳቡ በመንግስት የሂሳብ አያያዝ ስርዓት መሰረት መያዙንና የመንግስት ሀብትና ንብረት በሚገባ መጠበቁን ለማረጋገጥ የ2014 በጀት ዓመት ሂሳብ ሪፖርቶችን እና የሂሳብ ማስታወሻዎችን አዲት አድርገናል፡፡

የሂሳብ ሪፖርቶችን የማዘጋጀት ኃላፊነት የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት ስራ አመራር ሲሆን የሂሳብ ሪፖርቶችን አዲት በማድረግ ሙያዊ አስተያየት መስጠት ደግሞ የፌዴራል ዋና አዲተር መ/ቤት ኃላፊነት ነው ።

አዲቱ የተከናወነው የፌዴራል ዋና አዲተር መ/ቤትን ለማቋቋም በወጣው አዋጅ ቁጥር 982/2008 ለመ/ቤታችን በተሰጠው ስልጣን ሲሆን ዓለም አቀፍ የዋና አዲተሮች የአዲት ደረጃዎችን (ISSAI) መሠረት በማድረግ ነው፡፡ እነዚህን የአዲት ደረጃዎች መከተል አዲቱን በሚገባ አቅደን በመሥራት በተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች ላይ አጥጋቢ የሆነ የአዲት አስተያየት ለመስጠት ያስችለናል፡፡

አዲታችን፡-

- በሂሳብ ሪፖርቶች ላይ የሰፈሩትን አሀዞችና መግለጫዎችን የሚደግፉ ማስረጃዎችን በናሙና አዲት ማከናወንን፤
- የሥራ አመራሩ የሂሳብ ሪፖርቶችን ሲያዘጋጅ ያደረገውን ጉልህ ግምቶች እና ውሳኔዎችን መመዘንን፤
- የሂሳብ አያያዝ ፖሊሲዎች ከዓመት ዓመት ሳይቀያየሩ በሥራ ላይ መዋላቸውን እና በበቂ ሁኔታ መገለጻቸውን ማመዛዘንን ያጠቃልላል፡፡

የሂሳብ ሪፖርቶች ጉልህ ከሆኑ ስህተቶች የፀዱ ለመሆኑ በቂ ማስረጃና አጥጋቢ ማረጋገጫ የሚሰጥ መረጃና ማብራሪያ ሊያስገኝ በሚችል መልኩ አዲቱን አቅደን አከናውናል።

ከዚህም በተጨማሪ አዲቱ የተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች ተገቢ የሆኑ አዋጆች፣ ደንቦች እና በተከታታይ የወጡ መመሪያዎችን በመከተል የተዘጋጁ መሆኑንና በናሙና አዲት ማከናወንን ይይዛል።

ለአዲቱ ሥራ መሠረት የሆኑት የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት ያቀረባቸው የሂሳብ ሪፖርቶች ፣ መዛግብት፣ ደጋፊ ማስረጃዎች እንዲሁም በፍርድ ቤቱ ሥራ አመራር የተሰጡ ማብራሪያዎች ናቸው።

አዲቱ የተከናወነው የበጀት ዓመቱን የሂሳብ እንቅስቃሴ ሊወክሉ የሚችሉ ናሙናዎችን በመውሰድ በጥልቀትና በዝርዝር አዲት በማድረግ ነው።

የሚከተሉት የአዲት ተደራጊው መ/ቤት የሂሳብ ሪፖርት ከዚህ የአዲት ሪፖርት ጋር ተያይዞ።

☛ የተጠቃለለ ሂሳብ ማመዛዘኛ፤

ለአዲት አስተያየቱ መሠረት የሆኑት ጉዳዮች፤

የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት የ2014 የሂሳብ ሪፖርቶች ጉልህ የሆነ ግድፈት የሌለባቸው፤ በአዋጅ በተፈቀደው በጀት በመንግሥት የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መሠረት በትክክል የተዘጋጁና፤ የተከፈለው ወጪና የበጀት አጠቃቀሙ የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅን፤ ደንብና መመሪያን ጠብቆ የተከናወነ መሆኑን ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ፡-

ወጪ፤

1. የፌዴራል የመንግሥት ገንዘብ ክፍያ መመሪያ ቁጥር 4/2003 ዓ.ም ክፍል ሁለት ንዑስ አንቀጽ 5 እና 8 መሰረት በጡረታ ፤በሞት ለተለዩና በሌሎች ምክኒያቶች ከስራ ለለቀቁ ሰራተኞች ደመወዝ እንዳይከፈል ጥንቃቄ ሊደረግ እንደሚገባ ተገልጿል፡፡ይሁን እንጂ ፍርድ ቤቱ በሥራ ገበታቸው ላይ ሳይገኙ በገዛ ፍቃዳቸው ለለቀቁ ሰራተኛ ብር 4,968.77 የደመወዝ ክፍያ የፈጸመ መሆኑ በአዲት ታውቋል፡፡

ተከፋይ

2. በፌዴራል መንግስት መስረያ ቤቶች የሂሳብ አያያዝ መመሪያ ቁጥር 5/2003 ክፍል ሁለት አንቀጽ 8 ንዑስ አንቀጽ 5 በተመለከተው መሰረት ተከፋይ ሂሳቦችን ለመከታተል ተገቢው የቁጥጥር ስርዓት መዘርጋቱንና ፍርድ ቤቱ ተከፋይ ሂሳቦችን በገባው ግዴታ መሰረት በወቅቱ የሚከፍል መሆኑን ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ፤ በበጀት ዓመቱ መጨረሻ ከሚታየው ተከፋይ ሂሳብ ውስጥ በሂሳብ መደብ 6174202 (5052) የፍርድ ቤት መያዥያ ሂሳብ ብር 583,614,102.50 ከረጅም ዓመት ጀምሮ እየተንከባለለ የሚመጣ ሂሳብ ሲሆን ሂሳቡ ለማን እንደሚከፈል ለማወቅ ዝርዝር መረጃ ለአዲቱ እንዲቀርብ ቢጠየቅም ሊቀርብ ባለመቻሉ የሂሳቡን ትክክለኛነት ማረጋገጥ አልተቻለም፡፡

ከላይ ከተራ ቁጥር 1 እስከ 2 ከተገለፁት በስተቀር የመ/ ቤቱ የሂሳብ ሪፖርቶች በበጀት ዓመቱ እስከ ሰኔ 30 ቀን 2014 ዓ.ም ድረስ የተሰበሰበውን ገቢ የተከፈለውን ወጪና የበጀት አጠቃቀም በአጥጋቢ ሁኔታ ያሳያሉ፡፡

ህጋዊነትን ያልተከተሉ ጉዳዮች (Compliance Matters)

ወጪ

3. የፌዴራል መንግስት የግዥ አፈጻጸም መመሪያ ሰኔ 2002 ዓ.ም በአንቀጽ 16 ንዑስ አንቀጽ 16.27.3 በፊደል (ሸ) አቅራቢው በውሉ በተመለከተው ጊዜ ውስጥ ዕቃውን የምክር አገልግሎቱን ፤ የግንባታ ዘርፍ ስራውን ወይም አገልግሎቱን አጠናቆ ባያስረክብ፤ ለዘገየበት ጊዜ የሚወሰደው እርምጃ በንዑስ አንቀጽ 16.27.4 በፊደል (ሁለ) አቅራቢው ሳይፈፅም በቀረው የውሉ መጠን ላይ በየቀኑ 1/1000 የጉዳት ካሳ እንደሚከፍል ሆኖ ከውሉ ዋጋ 10% የሚበልጥ መሆን እንደሌለበት ተገልጿል፡፡ በዚህ መሰረት የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት የ2014 በጀት ዓመት የግዥ አፈጻጸም ኦዲት ሲደረግ፤ ድርጅቱ ውል በገባው መሰረት የአገልግሎት ግዥውን ባለመፈጸሙ ብር 22,885.00 የአገልግሎት ካሳ ቀንሶ አለማስቀመጡ በኦዲቱ ተረጋግጧል፡፡

ተሰብሳቢ

4. በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 190/2002 አንቀጽ 32 እንዲሁም በፌዴራል የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች የሂሳብ አያያዝ መመሪያ ቁጥር 4/2003 መሰረት ለውሎ አበልና ለመጓጓዣ የተሰጠ ቅድሚያ ክፍያ ሠራተኛው ሥራውን አጠናቆ ከተመለሰ በኋላ መወራረድ እንዳለበት እንዲሁም በመመሪያ ቁጥር 5/2003 መሠረት ደግሞ ለግዥ የተሰጠ ቅድሚያ ክፍያ በሰባት ቀናት ውስጥ መወራረድ እንዳለበት ያዛል፡፡ በዚህ መሰረት መሰብሰባቸውን ለማረጋገጥ ኦዲት ሲደረግ፤ ከአንድ ዓመት በላይ አስከ አምስት ዓመት ድረስ የቆየና በፍርድቤት ውሳኔ ያላገኘ ብር 40,000.00 መኖሩ በኦዲት ታውቋል ፡፡

ትኩረት የሚሹ ጉዳዮች(Emphasis matter)

በጀት

5. የፌዴራል መንግሥት የበጀት አስተዳደር መመሪያ ቁጥር 2/2003 ክፍል ሶስት አንቀጽ 12(1) ማንኛውም የመንግሥት መሥሪያ ቤት ለበጀት አመቱ የተፈቀደለትን የመደበኛ በጀት አጠቃቀም በሚገባ መቆጣጠር እንዳለበት በተደነገገው መሰረት በፍርድ ቤቱ ተግባራዊ ስለመሆኑ ኦዲት ሲደረግ በፕሮግራም ከተደለደለው በጀት ከ10% በላይ ሲታይ የመደበኛ በጀት ብር 150,859.37 እና

የካፒታል በጀት ብር 11,557,229.00 በድምሩ ብር11,708,088.37
ያልተሰራበት(ተራፊ) በጀት መኖሩ በአዲት ታውቋል፡፡

ሌሎች ጉዳዮች(Other matter)

የንብረት አያያዝና አጠቃቀም በተመለከተ

6. የፍርድ ቤቱ የንብረት አስተዳደር በመንግሥት የንብረት አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 649/2001 እና በተጨማሪም ይህንኑ ለማስፈጸም በወጣው የመንግሥት ንብረት አስተዳደር መመሪያ ቁጥር 9/2003 መሠረት የሚፈጸም መሆኑን ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ፡-

- ❖ 8 መኪኖች በፍርድ ቤቱ በባለቤትነት ያልተመዘገቡ ሆነው መገኘታቸው ፤
- ❖ ዓመታዊ የቋሚ ንብረት ቆጠራ ያልተደረገ መሆኑ ታውቋል፡፡

በህግ አግባብ ከተፈቀደ ቁጥር በላይ የሞባይል ቀፎ የወሰዱ ሰራተኞች ስለመኖራቸው፤

7. ነሃሴ 1/2011 የከፍተኛ የመንግስት ኃላፊዎችን ደመወዝና ጥቅማ ጥቅማጥቅሞች ለመወሰን በወጣው መመሪያ መሰረት ለከፍተኛ ኃላፊዎች የሞባይልና የኮምፒውተር ስርጭትን ሁኔታ ለማጣራት በተወሰደ የአዲት ናሙና፤ በፍርድ ቤቱ ከፍተኛ ኃላፊዎች ስም የተመዘገበ

- ❖ በፒን ቁጥር FFIC-004437 እና በፒን ቁጥር FFIC-013717 የተመዘገበና በድምሩ 2 የሞባይል ቀፎ የሚገኝ መሆኑ ፡፡
- ❖ በመለያ ቁጥር scd94367fr የተመዘገበ ላብ ቶፕ ኮምፒውተር እንዲሁም በመለያ ቁጥር 147889QL በንብረትነት ተመዘግቦ መገኘቱ እና ንብረቱን ስለመውሰዳቸው በተጠቃሚዎች እጅ ላይ የሚገኙ ቋሚ ንብረቶች መቆጣጠሪያ ካርድ ላይ ያልተፈረመ መሆኑ በአዲት ታውቋል፡፡

የዳኞች የፊጅስትራር እና ረዳት ዳኞችን የግል ፋይል ለአዲት ስራ ሊቀርብ አለመቻሉ

8. የፌደራል ዋና አዲተር መስሪያቤት ማቋቋሚያ አዋጅ982/2008 ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች በሚለው ስር በአንቀጽ 17 1 ላይ የፌደራል ዋና አዲተሮች ወይም የፌደራል ዋና አዲተር ወኪሎች ለምርመራ ጠቃሚና አስፈላጊ የሚመስላቸውን መጽሀፍት መዘክሮች

መዝገቦች ሰነዶች ና ሌሎች የጽሁፍ ና የቃል መረጃዎች ሁሉ ሲጠየቁ የተጠየቀው ግለሰብ ወይም ባለስልጣን በትክክልና በተሟላ አኳኋን ወዲያውኑ የማቅረብ ግዴታ አለበት ፡፡ በተጨማሪም የፌዴራል የመንግሥት ገንዘብ ክፍያ መመሪያ ቁጥር 4/2003 ዓ.ም አንቀጽ 10 ንዑስ አንቀጽ 1 እስከ 10 በተገለጸው መሰረት የመንግስት ሠራተኞች ደመወዝ ክፍያና ጥቅማ ጥቅም በትክክል ስለመፈጸሙ ሊረጋገጥ እንደሚገባ ቢደነግግም የፍርድ ቤቱ የዳኞችና የፊጅስተራሮችን የግል ፋይል ሊቀርብልን ባለመቻሉ ከደመወዝና ከቅጥር ጋር የተያያዙ ጉዳዮችን ማረጋገጥ አልተቻለም፡፡

9. ክትትል አዲት

የፌዴራል ዋና አዲተር በ2013 በጀት ዓመት ሂሳብ መግለጫዎችን እና የሂሳብ ማስታወሻዎችን አዲት አድርጎ ሙያዊ አስተያየትና የማሻሻያ ሃሳቦች ያቀረበ ሲሆን፤ በተሰጠው የአዲት አስተያየት መሰረት እርምጃ የተወሰደባቸውና ያልተወሰደባቸው ግኝቶች ሁኔታ ሲጣራ፡-

- በድምሩ ብር 7,530.07 አለአግባብ የደመወዝ ክፍያ የተፈጸመ መሆኑ፤
- በብልሽት ለረዥም ዓመት የቆመና ምንም የባለቤትነት ማስረጃ የሌለው የሰሌዳ ቁ. ኢት. 4-03888 ሚስቱቢሽ ሚኒባስ ፤
- ኢት5- 01630 ላንድክሩዘር መኪና መገኘቱን፤ በብልሽት ለ4 አመት የቆመ ያማሃ ሞተር ሳይክል መኖሩ ታውቋል፡፡

ከሰላምታ ጋር

የፌዴራል ዋና አዲተር መ/ቤት

